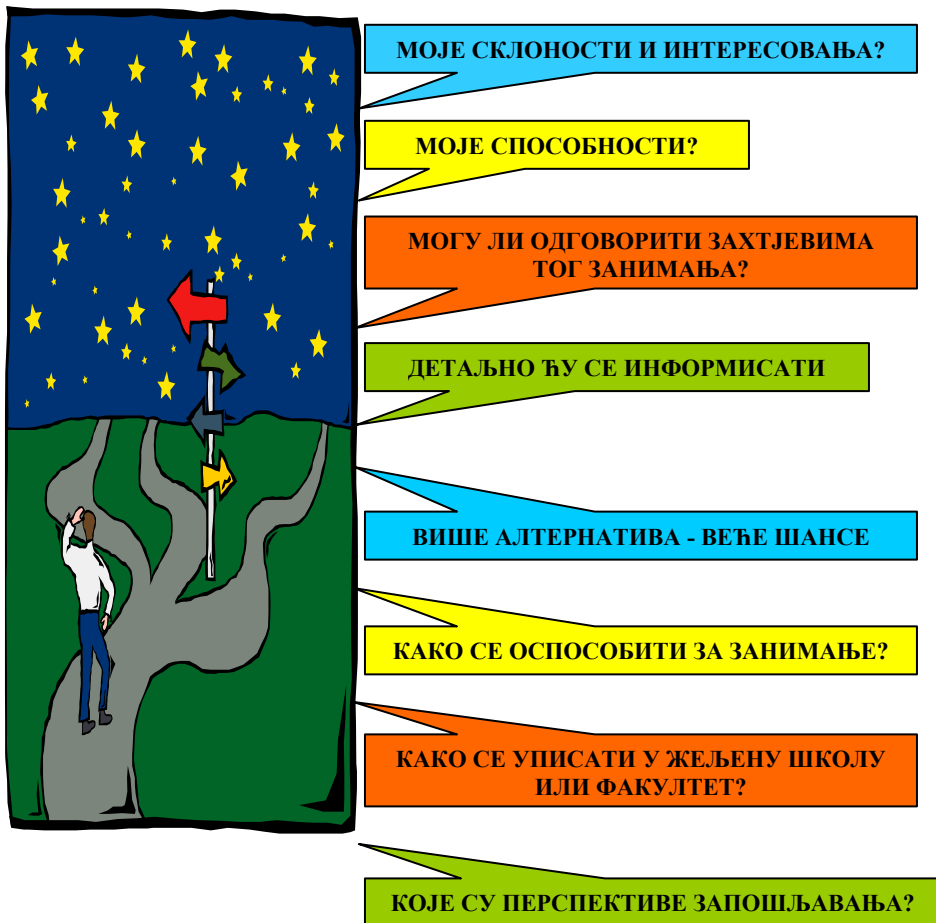

МНОШТВО ЗАНИМАЊА – КОЈЕ ЈЕ ЗА МЕНЕ?

1. ИЗБОР ЗАНИМАЊА – СЛОЖЕНА И ВАЖНА ОДЛУКА

Доношење одлуке о избору занимања сигурно је једна од најважнијих одлука које појединац доноси у свом животу. Неријетко због тога кажемо да је избор занимања животна одлука појединца. Без могућности да одговоримо на сва ваша питања, овим путем желимо да вам укажемо на његову важност као и да информацијама понуђеним у тексту који слиједи, смањимо ваше дилеме и олакшамо вам доношење одлуке. Одлука мора бити само ваша без обзира колико је тешко одлучити. Анализа и збир понуђених информација сигурно ће вам помоћи у томе. Треbate знати које су ваше способности и интересовања и у чему имате изгледа да највише успијете. **Једно је сигурно, сваки човјек има способности за више послова.**

Захтјеви рада у данашњим условима су специфични и веома промјењиви што од вас тражи стално прилагођавање и усавршавање. Желимо да вам укажемо и на то да ћете, вјероватно, у току вашег радног вијека бити у прилици да о сличним стварима више пута одлучујете. Такође ви ћете требати да се прилагођавате захтјевима рада, и што је веома важно, перманентно образујете и стално проширујете ваша сазнања и развијате нове вјештине.

Завод за запошљавање је институција која се поред осталих активности бави и професионалном оријентацијом. То је дјелатност која треба да пружи помоћ младима у избору даљег образовања и занимања, али и да им пружи помоћ ако се у току радног вијека одлуче на промјену занимања.

Професионална оријентација обухвата више различитих области и то: професионално информисање, савјетовање и

селекцију. Професионално информисање и савјетовање је усмјерено углавном према вама ученицима, док је селекција усмјерена према кандидатима који траже запослење или се упућују на одређени вид дообуке и припреме за процес рада.

Помоћ при избору занимања искористите зато да добијене информације ускладите са својим жељама, интересовањима и способностима. Али не заборавите и шансе које ћете са одабраним занимањем имати на тржишту рада.

Како видимо, избор правилног професионалног пута је изузетно сложен и одговоран задатак сваког појединца. У жељи да вам помогнемо у доношењу најбоље одлуке припремили смо основне смјернице како да дођете до правих одговора као и одређене показатеље о тренутном стању на тржишту рада.

Надамо се да ћете уз помоћ оних чија је обавеза да вам је пружи, а узимајући у обзир све информације које вам се нуде, правилно одлучити.

Човјек у животу треба да се бави оним што га занима и привлачи јер ће то прије или после постати сфера његових интересовања, па макар то био и само хоби.

Никада нисте жељели да се бавите бројевима, не волите да много комуницирате са другима, волите сами да истражујете и пратите одређене појаве, више сте окренути истраживању него комуницирању са људима, неке су од области за које само ви знате да ли им припадате и да ли би се могли пронаћи у њима. Ако нисте жељели да се бавите бројевима, или их

једноставно не волите зашто би се определијели за занимања благајника или рачуновође. Вјероватно се нећете определијелити за то.

Желимо да знате да је важна одлука пред вама и зато о свему треба да размислите. До коначне одлуке долази се корак по корак.

1.1. О чему треба водити рачуна при избору занимања

Скоро да је крај школске године и ви сте дубоко у размишљањима коју ћете средњу школу, односно факултет или вишу школу уписати. Своја размишљања усмјерите у правцу тако да свако питање и сваку дилему анализирате посебно, а о томе можете разговарати и са другима или потражити стручну помоћ.

- Шта је то чиме желим да се бавим, шта ме привлачи и шта желим остварити?
- Колико знам о пословима којима желим да се бавим, односно о занимању за које се опредјељујем?
- Послови се обављају у различитим околностима и зато је потребно знати какви те радни услови чекају у одабраном занимању. Да ли си размишљао о томе?
- Који су захтјеви наставних планова и програма које требаш савладати да би стекао жељено занимање?
- Који су услови и како се уписати у жељену школу (факултет)?

- Да ли се твоје особине, интересовања и способности uklapaју у постављене циљеве?
- Какве су ти могућности запошљавања и како пронаћи посао?

1.2. Потражи помоћ

Питања је заиста много, а листа ипак није коначна и стално се намећу нове дилеме. Пожељно је да свако питање посебно анализирате, а онда потражите помоћ да би што успјешније ријешили све дилеме. Сада је потребно усмјерити се на правилно информисање, односно из којих извора и како се информисати.

За добијање праве слике о ономе што ћете изабрати потребно је да користите више извора информација. Такође је логично да о овоме разговарате са себи блиским људима, прије свега са родитељима, пријатељима и познаницима. Можда ће вам нека од њихових искустава, било да су добра или лоша помоћи. Боље учити се на грешкама других и не понављати исте. Немојте се устручавати да изнесете своје дилеме, да покажете шта вас мучи и да чујете њихово мишљење о свом “проблему”.

Да би се правилно информисали морате знати шта и кога треба да питате, да ли вам недостају информације о захтјевима занимања, условима школовања, информације о одређеним подручјима рада или могућностима запошљавања и да ли довољно познајете себе да би правилно одлучили. Иначе о изворима професионалног информисања биће више говора касније, а изнесени приједлози су само почетне фазе да би се правилно оријентисали.

Специјализована литература из ове области може вам открити многа подручја која до сада нисте знали или за исте нисте били посебно заинтересовани. Овим питањима баве се многе невладине организације као и друге специјализоване организације, а занимљиве информације о томе како изабрати занимање и како се правилно информисати наћи ћете и на њиховим веб сајтовима.

Како се приближава крај школске године сигурно свакодневно разговарате и са својим друговима шта ће ко да упише и за шта ће се одредијелити у животу. Можда њихово размишљање помогне и вама. О истим питањима разговарајте и са разредним старјешином или другим наставницима. Они који вам сигурно у овој области могу највише помоћи су школски педагози и психолози, и зато се не устручавајте него затражите њихову помоћ. Они ће вас усмјерити како да правилно сагледате своја интересовања и ускладите их са другим захтјевима и могућностима.

1.3. Избор занимања - промишљена одлука или сплет околности

Ако узмемо у обзир чињеницу да човјек једну трећину свог живота проведе обављајући професионалну дјелатност не чуди зашто се избору занимања поклања толика пажња и зашто то треба да буде промишљена одлука.

Ученици праве низ грешака не водећи довољно рачуна о озбиљности одлуке избора будућег позива. Најчешће грешке које праве огледају се у следећем:

- бирају занимања која ће им донијети добру зараду, а немају основне предиспозиције за успјех у тој области,
- опредјељују се за дуго школовање иако знају да немају довољно воље и упорности,
- честе грешке јављају се и због традиционалне подјеле на “добра” и “лоша” занимања иако не може бити добрих и лоших занимања, него само добрих и лоших одлука,
- уписују се у одређену школу само зато што је у тој школи (факултету) било слободног мјеста или зато што је то урадио неко од њихових блиских другова.

Сигурни смо да такве грешке нећете себи дозволити. Многи од вас се са овом дилемом сусрећу први пут, а ваш даљи професионални развој ће зависити од садашње одлуке, односно у **многome ће бити опредјељен садашњим усмјерењем. Циљеви које себи постављате у избору будућег занимања требају бити реални како би сте их успјешно реализовали.**

Ако сте о ономе што смо говорили у претходном поглављу темељито размишљали онда ваша одлука никако не може бити случајна, непромишљена или резултат сплета околности, **избор занимања треба да буде промишљена одлука.**

